

YRKESHÖGSKOLESTUDERANDES INSTÄLLNING TILL SVENSKA SPRÅKET

Kandidatavhandling
Pauliina Jämsén

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
28.4.2010

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Pauliina Jämsén	
Otsake: Yrkehögskolestuderandes inställning till svenska språket	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi 2010	Sivumäärä 28
<p>Ruotsin kieli on osa korkea-asteen opintoja Suomessa ja ruotsin kielen taitoa edellytetään työelämässä monilla aloilla. Mielenpitoet ruotsin tarpeellisuudesta ja asemasta Suomessa jakavat kuitenkin opiskelijoiden mielenpitoita. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten ammattikorkeakouluopiskelijat suhtautuvat ruotsin kieleen ja sen asemaan Suomessa, sekä tutkia onko koulutusalojen välillä huomattavissa eroja asenteissa ja näkykö opiskelijoiden ruotsin taitotaso heidän asenteissaan.</p> <p>Tutkimukseen osallistui 91 Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijaa kuudesta eri koulutusohjelmasta. Keräsin tutkimusaineiston kyselylomakkeella, joka koostui taustakysymyksistä ja väittämistä, joihin opiskelijat vastasivat Likert-asteikon mukaan.</p> <p>Tutkimukseni tulokset osoittavat, että ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen ruotsiin on hyvin vaihtelevaa. Yli puolet opiskelijoista ei opiskelisi ruotsia, ellei se kuuluisi tutkintoon, eikä ruotsin opiskelemista pidetä kovin mielenkiintoisena, mutta toisaalta selvä enemmistö haluaisi myös oppia puhumaan ruotsia kunnolla. Vain noin kolmasosa opiskelijoista uskoo tarvitsevänsä ruotsia työssään. Varsinkin kun oli kyse ruotsin asemasta, jakautuivat asenteet melko tasaisesti negatiivisiin ja positiivisiin.</p> <p>Koulutusohjelmien välillä oli joitakin eroja, mutta sillä, miten hyödyllisenä ruotsia pidettiin eri koulutusohjelmissa, ei ollut suurta vaikutusta opiskelijoiden suhtautumiseen. Korkeamman taitotason omaavat opiskelijat suhtautuivat ruotsiin yleensä heikompia opiskelijoita myönteisemmin, mutta tietty taitotaso ei välttämättä edellyttänyt positiivista/negatiivista suhtautumista.</p>	
Avainsanat: ammattikorkeakoulut, ruotsin kieli, asenteet	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Aallon kirjasto	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	4
2. BAKGRUND	4
2.1. Svenska språket vid yrkeshögskolor.....	4
2.2. Yrkeshögskolestuderandenas kunskaper i svenska.....	6
2.3. Tidigare studier	7
3. METOD OCH MATERIAL	8
3.1. Metod	8
3.2. Materialinsamling	9
3.3. Bakgrundsinformation om informanter	10
4. RESULTAT	13
4.1. Svaren till attitydpåståenden	13
4.2. Samband mellan svar och utbildningsprogram.....	16
4.3. Samband mellan svar och kunskaper i svenska	19
5. DISKUSSION	22
5.1. Resultatdiskussion.....	22
5.2. Kritisk diskussion om undersökningen.....	24
6. AVSLUTNING.....	25
LITTERATUR	26
BILAGA: ENKÄT	27

1. INLEDNING

Syftet med denna undersökning är att utreda hurdan inställning yrkeshögskolestuderande har till svenska språket och dess ställning i Finland. Svenska är ett obligatoriskt ämne även vid yrkeshögskolorna och i arbetslivet är svenskkunskaperna uppskattade, i många fall till och med förutsatta. Studierna (se t.ex. Juurakko-Paavola 2008) visar dock att många studerandes kunskaper är för svaga för arbetslivets krav. Orsaken till detta borde inte sökas endast i svenskundervisning, utan också i studerandenas åsikter om svenska, dess ställning och nytta. Vid universitet har man forskat i detta ämne (t.ex. Palviainen och Jauhojärvi-Koskelo 2010, se närmare i avsnitt 2.3.), men vid yrkeshögskolor har motsvarande kartläggningar om attityder hittills inte gjorts.

I denna studie utreder jag, utöver studerandenas allmänna inställning till svenska, huruvida det finns skillnader i attityderna mellan olika utbildningsprogram. Behovet av svenska kan variera beroende på bransch och jag vill utreda om detta syns i studerandenas attityder. Dessutom undersöker jag sambandet mellan attityder och kunskapsnivå. Enligt min hypotes korrelerar goda kunskaper ofta med positiva attityder, och jag vill utreda om detta stämmer i yrkeshögskolestuderandenas fall.

Avhandlingen är indelad så att jag först presenterar bakgrundsinformation om yrkeshögskolor, samt några relevanta tidigare studier och sedan övergår jag till att beskriva metoden och mina informanter. Undersökningens resultat är presenterade i kapitel 4 och jag diskuterar dem noggrannare i kapitel 5.

2. BAKGRUND

2.1. Svenska språket vid yrkeshögskolor

Kunskaper i svenska hör till examenskraven inom all utbildning i Finland och yrkeshögskolorna är inget undantag. Enligt statsrådets förordning om yrkeshögskolor (352/2003, 7 §) är en av yrkeshögskolestudiernas målsättningar att ge studeranden ”sådana goda kommunikativa färdigheter och språkkunskaper som krävs i arbetslivet”. Dessa språkkunskaper definieras som ”sådana kunskaper i finska och svenska som enligt lagen om

de språkkunskaper, som krävs av offentligt anställda (424/2003) krävs för en tjänst inom ett tvåspråkigt ämbetsdistrikt för vilken högskoleexamen är ett krav, och som behövs med tanke på studerandens yrkesutövning och utveckling i yrkesmässigt avseende” (352/2003, 8 §).

Även om kunskaper i svenska definieras som en officiell målsättning i förordningen, har yrkeshögskolorna inte någon gemensam läroplan som noggrannare skulle definiera svenskstudiernas omfattning och innehåll. Däremot får varje yrkeshögskola själv bestämma hur de arrangerar undervisningen så att målsättningen nås.

Vid yrkeshögskolor har det nog uppstått praxis som i allmänhet följs i språkundervisningen. Dessutom utger ARENE (rådet för yrkeshögskolornas rektorer) rekommendationer för praxis i språkundervisningen som uppdateras vid behov. Enligt dessa rekommendationer ska kursen i svenska omfatta minst 3 studiepoäng. Språkkurser ska organiseras längs hela studietiden, så att studerande går förberedande kurser i början av sina studier och yrkesinriktade kurser (t.ex. den obligatoriska kursen i svenska) under 2.-4. läsåret då studerande redan har bekantat sig med sina studieområden. (ARENE 2006.)

ARENEs rekommendationer följs i nästan alla yrkeshögskolor. Enligt Kantelinen och Airolas (2008:72) utredning svarade 86,4 % av informanterna att rekommendationen för minimiantal studiepoäng alltid följs. Däremot var situationen sämre när det gällde språkkursernas organisation. Förberedande kurser var till exempel alltid placerade före yrkesinriktade kurser endast i 31,8 % av fallen och enligt 53,6 % av informanterna följs rekommendationen för språkkursernas vettiga organisation när det är möjligt (Kantelinen och Airola 2008:75). I praktiken betyder detta att den förberedande kursen kan komma efter den yrkesinriktade om kurserna annars inte lätt passar in i schemat. Jag anser dessa senare siffror vara oroväckande, för de tyder på att språkkurser inte uppskattas särskilt högt vid alla yrkeshögskolor.

Vid S:t Michels yrkeshögskola, där jag genomförde min undersökning, omfattar kursen i yrkessvenska 5 studiepoäng. Studerande går kursen vanligen under tredje läsåret och den förberedande kursen under andra eller tredje läsåret före kursen i yrkessvenska. (Mikkelin ammattikorkeakoulun opinto-opas 09/10)

2.2. Yrkeshögskolestuderandes kunskaper i svenska

Studerande kommer till yrkeshögskolan med mycket varierande kunskaper i svenska. En orsak till denna variation är att studerande kommer till yrkeshögskolan från både yrkesskolan och gymnasiet, där kursutbud och kunskapskrav är mycket olika. I yrkesskolan har studerande en kurs i svenska jämfört med minst fem kurser i gymnasiet. Enligt Jaatinen och Juuso (2008) syns dessa skillnader tydligt i nivåtester som man håller för yrkeshögskolestuderande. Endast knappt 2 % av studerandena med yrkesskolbakgrund har en sådan kunskapsnivå att de kan delta kursen i yrkessvenska utan att först gå någon förberedande kurs, medan den motsvarande andelen studerande med gymnasiebakgrund är 20 % (Jaatinen och Juuso 2008:13).

För att få den obligatoriska kursen i yrkessvenska godkänd, skall en yrkeshögskolestuderande nå en kunskapsnivå som motsvarar nivån B1 enligt den europeiska gemensamma referensramen för språk (Elsinen och Juurakko-Paavola 2006). Tyvärr uppnår inte alla studerande denna nivå. Juurakko-Paavola (2008) presenterar en undersökning där lärare vid finska yrkeshögskolor utvärderat sina studerandes svenskkunskaper. Enligt lärarna i undersökningen, börjar så många som 75 % av studerandena med sina studier vid yrkeshögskolan med kunskaper som motsvarar grundskolenivån, det vill säga nivån A2 i förståelse och A1 i tal- och skriftfärdighet (Juurakko-Paavola 2008:8). Denna siffra är mycket oroväckande, och Juurakko-Paavola undrar hur dessa studerande ens har kunnat få ut en examen från yrkesskola eller gymnasium med så svaga kunskaper.

Juurakko-Paavola (2008:15) påpekar att en stor del av resurserna under dessa förhållanden går åt till förberedande undervisning, vilket knappast hör till yrkeshögskolornas uppgifter. Detta gör också att många yrkeshögskolor inte har resurser kvar för att ge valfria kurser i svenska. Även om skolorna har ett omfattande utbud av förberedande kurser, avlägger 17,2 % av studerandena sina examina utan att uppnå nivån B1 i svenska. Ännu mer oroväckande är att 55,8 % av lärarna i studien anser att deras studerande inte har sådana kunskaper i svenska som räcker till genomförandet av arbetsuppgifter. (Juurakko-Paavola 2008:8-9.)

Svensklärarna i Juurakko-Paavolas studie är oeniga om de åtgärder som man borde vidta för att förbättra svenskkunskaperna. Några anser att man borde öka mängden obligatorisk svenskundervisning, medan andra inte tror på att detta skulle förbättra situationen (Juurakko-

Paavola 2008:13). Själv håller jag med Juurakko-Paavola (2008:13), när hon konstaterar att fler undervisningstimmar inte nödvändigtvis leder till bättre kunskaper i svenska, eftersom studerande inte ens vill utnyttja de möjligheter som redan finns, utan svaret till problemet måste finnas i studerandenas motivation och attityder.

2.3. Tidigare studier

Som jag redan nämnde i inledningen, finns det inte forskning om attityder till svenska vid yrkeshögskolor, men liknande undersökningar har gjorts vid universitet. Palviainen och Jauhojärvi-Koskelo (2010) undersökte studerandenas attityder till svenskstudier vid universitet och svenska språket i allmänhet vid Jyväskylä universitet. Studien var en enkätundersökning i vilken 776 studerande från universitetets sju fakulteter deltog.

Studerande i denna studie förhöll sig ganska positivt till svenskan. En så stor andel som 70 % skulle ha läst svenska frivilligt, 60 % studerade gärna svenska och hälften tyckte om att tala svenska. Det fanns dock skillnader mellan fakulteter, så att studerande vid hälso- och idrottsvetenskapliga, ekonomiska och pedagogiska fakulteten hade de mest positiva attityderna, medan de mest negativa svaren kom från studerande vid matematisk-naturvetenskapliga och informationsteknologiska fakulteten. Dessutom korrelerade goda kunskaper i svenska med positiva attityder. En positiv inställning till svenska syntes också i studerandenas svenskanvändning utanför lektionerna. Sjuttiosex % av studerandena följde åtminstone då och då svenskspråkiga media och 63 % talade också ibland svenska. (Palviainen och Jauhojärvi-Koskelo 2010:128-130)

Attityderna till svenskstudier var delade. Majoriteten av studerandena skulle inte ha gått den obligatoriska svenskkursen på universitetet om de kunnat välja, men samtidigt ansåg 70 % av studerandena att universitetskursen är nyttig med tanke på det kommande arbetslivet. Som en förklaring till att man känner låg motivation till att delta i kursen, föreslår Palviainen och Jauhojärvi-Koskelo (2010:131) att allt obligatoriskt och akademiskt känns tråkigt och svårt (jfr. kursens namn, *Akademisk svenska*).

Jauhojärvi (2002) genomförde en liknande undersökning, men i en mindre skala med 89 informanter från fem fakulteter. Över hälften av informanterna ansåg att det är roligt att tala och studera svenska, men samtidigt ansåg ungefär lika många informanter att de inte skulle gå

den obligatoriska svenskkursen om de fick välja. Även i denna studie var idrottsvetarna de mest positiva och vid IT-fakulteten var man mest negativ. Ju bättre kunskaper man hade i svenska, desto sannolikare var att man hade en positiv inställning till svenska och till den obligatoriska kursen.

Oksanen och Saarela-Korhonen (2001) undersökte också universitetsstuderandenas inställning till svenska och tvåspråkighet. I deras undersökning deltog 58 studerande vid humanistiska (endast språkstudier), samhällsvetenskapliga och matematisk-naturvetenskapliga fakulteten vid Jyväskylä universitet. Deras slutsatser liknade resultaten i studierna ovan. Informanterna i studien hade allmänt en positiv inställning och majoriteten av dem ansåg svenskkunskaperna vara nyttiga. Språkstudier hade de mest positiva attityderna och samhällsvetarna var också mycket positiva, medan naturvetarna var mer negativa och mestadels tveksamma i sina åsikter. Också i deras studie korrelerade positiva inställningar med motivation att förbättra svenskkunskaper.

Dessa studier visar att studerande vid universitet mestadels har en positiv inställning till svenska språket, även om intresset att gå den obligatoriska svenskkursen är ganska lågt. Ytterligare visar studierna att det finns attitydskillnader mellan olika fakulteter. Jag vill undersöka om man också kan finna liknande resultat vid yrkeshögskolor.

3. METOD OCH MATERIAL

3.1. Metod

Denna studie bygger på en kvantitativ enkätundersökning. Jag valde att använda en enkät på grund av att man lätt kan samla in stora mängder av information. Dessutom svarar informanter oftast anonymt på en enkät. På grund av denna anonymitet vågar de kanske lättare uttrycka sina åsikter än om man t.ex. intervjuade dem, vilket jag tycker är viktigt i en attitydundersökning.

Enkäten (se bilaga) bestod av 12 bakgrundsfrågor och 12 påståenden. I bakgrundsdelen frågade jag efter informanternas tidigare utbildning, kunskaper i svenska och kontakter med svenska språket utanför skolan. Frågorna var alternativfrågor, men i de två sista frågorna, som

behandlade kontakter med svenskan, fick informanterna också med egna ord berätta om hur de använder svenska. I den andra delen ville jag få fram informanternas åsikter om svenska språket i allmänhet, svenskstudier vid yrkeshögskolan, samt svenskans ställning i Finland. Informanterna fick i denna del ta ställning till ett antal påståenden genom att svara enligt en framgradig Likert-skala, där 1 motsvarar *instämmer inte alls* och 5 *instämmer helt*.

När jag analyserade svaren till påståendena, använde jag procentantal för att beskriva mina resultat. Procentantal verkade lämpligt, då närmare 100 informanter deltog (se vidare nedan) och svaren kunde analyseras kvantitativt. Dessutom hade jag inte lika många informanter från samma utbildningsprogram eller med likadana bakgrundskunskaper, så jag behövde omvandla resultaten till procentantal för att kunna jämföra dem.

3.2. Materialinsamling

Materialet i denna studie består av 91 informanters svar som jag samlade in vid S:t Michels yrkeshögskola i början av december 2009. Jag valde S:t Michels yrkeshögskola som mitt undersökningsobjekt därför att skolan är relativt stor och har ett omfattande utbud av utbildningsprogram inom olika branscher. Dessutom är S:t Michel min hemort och därför var det lätt att organisera enkätundersökningen där.

Jag bestämde mig för att samla in materialet på plats vid yrkeshögskolan i stället för att skicka enkäter per e-post till studerande. På det sättet fick jag troligen ett högre antal svar. Dessutom kunde informanterna fråga mig om det fanns något oklart gällande enkäten, och faktiskt bad några informanter mig att förklara t.ex. vad jag menade med en förberedande kurs i svenska.

För att avgränsa studien, ville jag i undersökningen ha med endast de studerande som gick på kursen i yrkessvenska och inte på någon förberedande kurs. Kursen i yrkessvenska är obligatorisk för alla, vilket betyder att studerande med mycket olika bakgrund och kunskapsnivåer deltar i samma kurs. I en förberedande kurs, däremot, deltar endast de studerande som har ganska svaga kunskaper och vill förbättra sin svenska. Kursen i yrkessvenska, som framgår av namnet på kursen, inriktar sig på kunskaper som studerande kommer att behöva i det kommande arbetslivet. Studerande går vanligen kursen under tredje läsåret och vid denna tidpunkt har de förmodligen format en bild av sina utbildningsområden och hur mycket man kan behöva svenska i arbetet.

Först kontaktade jag svensklärarna vid S:t Michels yrkeshögskola per e-post och frågade om de hade några lämpliga pågående kurser dit jag skulle kunna komma och genomföra en kort enkät. De svar som jag fick var mycket positiva och jag fick lov att komma in på alla kurser i yrkessvenska som var på gång under hösten 2009. Jag åkte till S:t Michel i början av december och under tre dagar gick jag runt till sex olika svensklektioner, där jag kort berättade om mitt undersökningsprojekt före enkätens genomförande.

3.3. Bakgrundsinformation om informanter

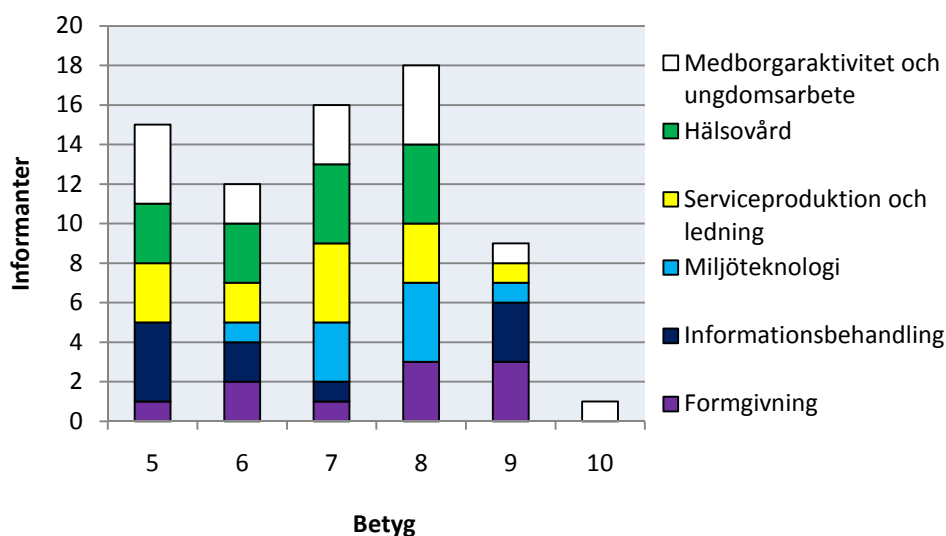
Informanterna i denna studie representerade sex olika utbildningsprogram inom sex olika utbildningsområden. Tio informanter studerade formgivning inom kulturbranschen och 16 informanter studerade informationsbehandling inom det naturvetenskapliga området, medan teknik och kommunikation representerades av 12 informanter som studerade miljöteknologi. Inom turism-, kosthålls- och ekonomibranschen studerade 18 informanter serviceproduktion och ledning. Social-, hälso- och idrottsområdet representerades av 18 blivande sjukskötare/hälsovårdare och 17 informanter studerade medborgaraktivitet och ungdomsarbete inom det humanistiska och pedagogiska området. Jag har sammanfattat informationen i detta kapitel i Tabell 1.

Tabell 1: Informanternas (N=91) examensbenämningar, utbildningsområden och fördelning enligt utbildningsprogram

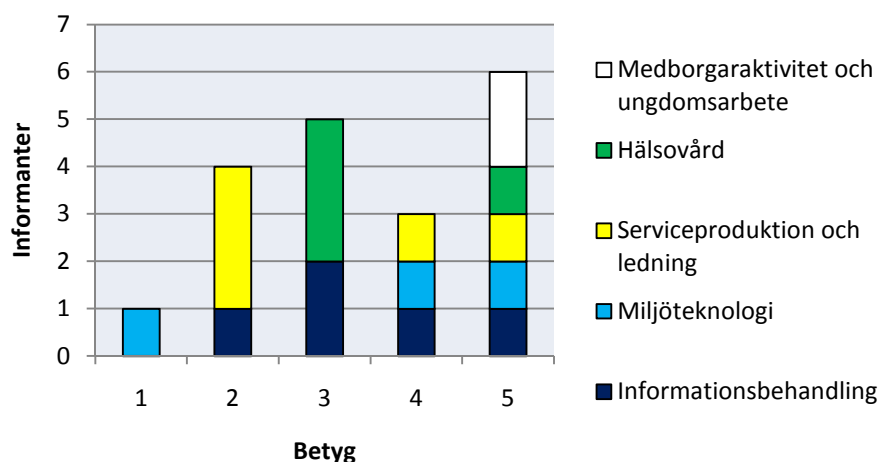
UTBILDNINGSPROGRAM	OMRÅDE	EXAMENSBENÄMNING	INFORMANTER
Formgivning	Kultur	Formgivare	10
Informationsbehandling	Naturvetenskap	Tradenom	16
Miljöteknologi	Teknik och kommunikation	Ingenjör	12
Serviceproduktion och ledning	Turism, kosthåll och ekonomi	Restonom	18
Hälsovård	Social, hälsa och idrott	Sjukskötare/Hälsovårdare	18
Medborgaraktivitet och ungdomsarbete	Humanistisk och pedagogisk	Samhällspedagog	17

Majoriteten av informanterna (67 %) hade avlagt studentexamen, 22 % hade en examen från yrkesskola och 11 % hade avlagt en dubbelexamen, dvs. hade gått både i gymnasiet och i yrkesskola. Av de informanter som hade avlagt studentexamen eller dubbelexamen hade 17 % inte skrivit svenska i studentexamen.

Som figurerna 1 och 2 illustrerar, fanns det en stor variation i informanternas tidigare svenskkunskaper. I Figur 1 beskrivs informanternas svenskbetyg i gymnasiets avgångsbetyg enligt utbildningsprogram. De informanter som hade avlagt en dubbelexamen är med i denna figur, eftersom de alla hade läst svenska i gymnasiet. Figur 2 i sin tur beskriver informanternas svenskbetyg i yrkesskolans avgångsbetyg. En informant som hade gått i yrkesskolan hade inte läst svenska efter grundskolan, och därför är denne inte med i figuren. Som framgår av figurerna är utvärderingsskalorna olika i gymnasiet och i yrkesskolan. I gymnasiet är skalan 4-10, medan i yrkesskolan är skalan 0-5 (4 och 0 är underkända och därför kan man inte ha dem i avgångsbetyget).

Figur 1: Informanternas (N=71) svenskbetyg i gymnasiets avgångsbetyg enligt utbildningsprogram

Figur 2: Informanternas (N=19) svenskbetyg i yrkesskolans avgångsbetyg enligt utbildningsprogram

Utanför skolan hade majoriteten av informanterna inte mycket kontakt med svenskan. Drygt 50 % av informanterna svarade att de varken följer svenskspråkiga media eller använder svenska utanför lektionerna medan endast 14 % svarade att de gör båda. (Jfr. med Palviainen och Jauhojärvi-Koskelos studie i avsnitt 2.3.) Andel informanter som följer svenskspråkiga media var 31 %, men många poängterade att de ändå inte ofta gör det. När informanterna dock följer media, tittar majoriteten på FST5 på TV, en del läser tidningar och några lyssnar på radio. En lika stor andel informanter, dvs. 31 %, svarade att de använder svenska utanför lektionerna, men återigen ville de framhäva att användningen oftast är sporadisk. Typiska användningsområden för svenska var jobbet och resor i Sverige. En del informanter hade släktingar i Sverige och några hade också svenskspråkiga vänner med vilka de ibland använder svenska. Enligt ett par informanter är svenska också ett språk som man använder när man vill skoja.

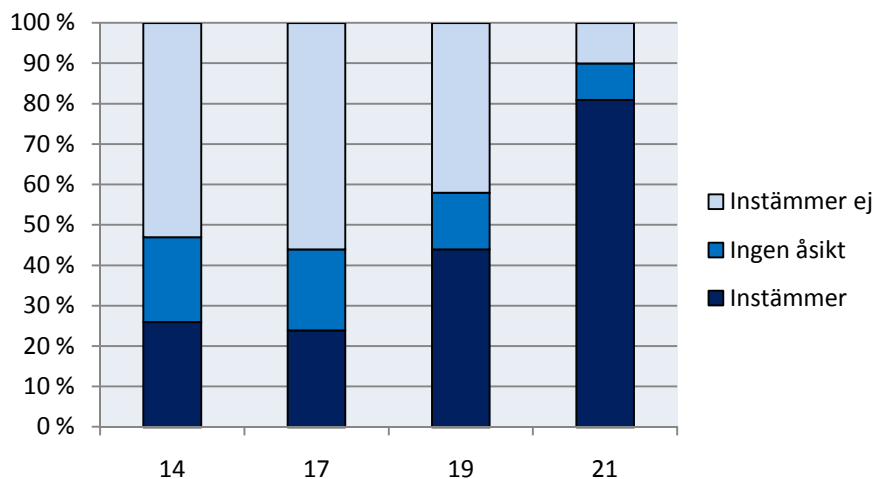
4. RESULTAT

I detta kapitel presenterar jag först hur informanterna svarade på påståenden i allmänhet. Därefter övergår jag till att granska om det finns samband mellan svaren och utbildningsprogrammet respektive svaren och informanternas kunskaper i svenska. För att göra resultatbeskrivningen tydligare, förenade jag svarsalternativen 1 (instämmer inte alls) och 2 (instämmer inte helt) till *instämmer ej*, samt 4 (instämmer i någon mån) och 5 (instämmer helt) till *instämmer*. Svarsalternativet 3 (*ingen åsikt*) bibehöll jag som sin egen kategori.

4.1. Svaren på attitydpåståenden

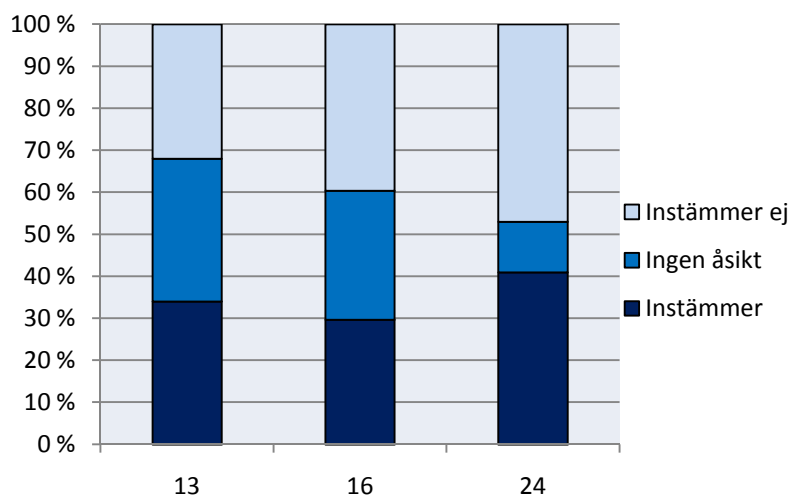
Jag delade in påståendena i fyra grupper. Den första gruppen består av påståenden som rör informanternas attityder till svenska språket, i den andra gruppen förekommer påståenden som tar upp informanternas åsikter om svenskans nytta och den tredje gruppen består av påståenden som berör attityder till svenskans ställning i Finland. I den fjärde gruppen rör påståenden inställningar till finlandssvenskhet och Finlands tvåspråkighet.

I påståendena i den första gruppen frågade jag efter studerandenas åsikter om svenskans svårighetsgrad och intresset för att studera och lära sig svenska (se Figur 3). Drygt hälften (53 %) ansåg att svenska inte är ett svårt språk medan 26 % ansåg det vara svårt. För påståendet *Att studera svenska är intressant* fördelade svaren sig ganska jämnt, med 44 % som tyckte att det är intressant och 42 % som inte tyckte det. På påståendet *Jag skulle studera svenska även om den inte hörde till min examen* svarade endast 24 % av informanterna att de instämmer i det. Däremot skulle 56 % inte studera svenska och det är också värt att notera att majoriteten av dessa informanter hade valt svarsalternativet *instämmer inte alls*. Även om intresset för att studera svenska inte var stort, ville en överväldigande majoritet (81 %) dock lära sig tala svenska på riktigt.

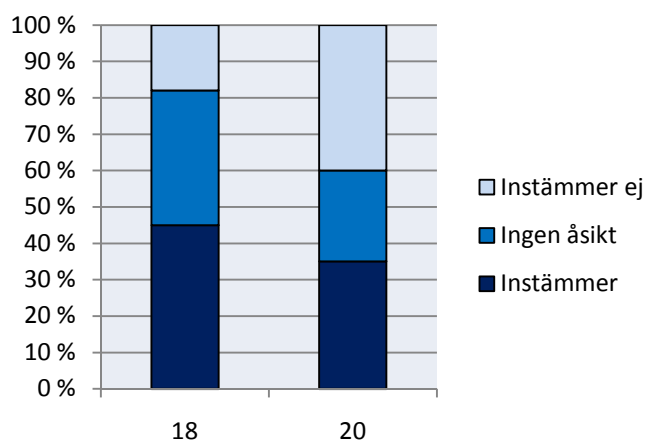
Figur 3: Informanternas svar på påståendena 14 ("Jag anser svenska vara ett svårt språk."), 17 ("Jag skulle studera svenska även om den inte hörde till min examen."), 19. ("Att studera svenska är intressant.") samt 21 ("Jag skulle vilja lära mig tala svenska på riktigt.").

Svaren på påståendena i den andra gruppen, dvs. informanternas åsikter om svenskans nytta, fördelade sig jämnt. Som framgår av Figur 4, trodde sig en dryg tredjedel (34 %) behöva svenska i jobbet, 32 % trodde att de inte kommer att behöva svenska och 34 % kunde inte säga det ena eller det andra. Det fanns en stor variation även i svaren på påståendet *Vid yrkeshögskolan vore det nyttigare att studera t.ex. ryska än svenska*, men det fanns något flera informanter (40 %) som ansåg svenska vara nyttigare än de som ansåg ryska vara nyttigare (30 %). Dessutom tyckte 41 % av informanterna att man inte behöver kunna svenska i Finland, medan en litet större andel (47 %) tyckte att man ska kunna svenska.

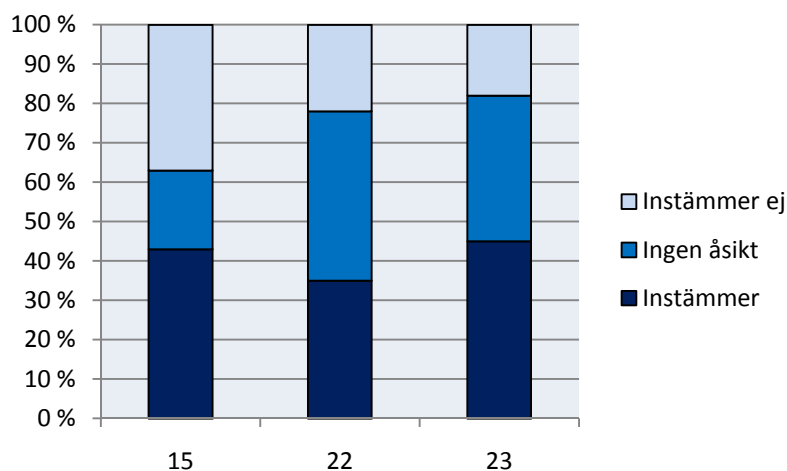
Figur 4: Informanternas svar på påståendena 13 ("Jag tror att jag kommer att behöva svenska i mitt jobb."), 16 ("Vid yrkeshögskolan vore det nyttigare att studera t.ex. ryska än svenska.") samt 24 ("I Finland behöver man inte kunna svenska.")

Påståendena i den tredje gruppen behandlade svenskans ställning i Finland. Som Figur 5 visar, antog 45 % av informanterna att svenskans ställning kommer att försvagas, medan bara 18 % inte var av denna åsikt. En dryg tredjedel (35 %) ansåg även att svenskans ställning får för mycket stöd, men en litet större andel (40 %) inte tyckte att svenska stöds för mycket. Som framgår av figuren, svarade en relativt stor andel för båda påståendena, att de inte har någon åsikt om saken.

Figur 5: Informanternas svar på påståendena 18 ("Jag antar att svenskans ställning blir svagare i framtiden.") och 20 ("Svenskans ställning i Finland stödjars för mycket. (t.ex. lagar och services)")

Figur 6 visar informanternas svar på påståendena i den fjärde gruppen. Vad gäller påståendet *Jag kan föreställa mig att bo på ett svenskspråkigt område i Finland* (nr 15) var både positiva och negativa svar ungefär lika populära, där 43 % av informanterna hade svarat *instämmer* medan 37 % svarat *instämmer ej*. Informanterna var motvilliga att ta ställning till finlandssvenskarnas attityder till de finskspråkiga, då 43 % svarade att de inte har någon åsikt. Ändå ansåg 35 % att finlandssvenskarna har en arrogant attityd, medan 22 % tyckte att det inte stämmer. Nästan hälften av informanterna (45 %) ansåg det trevligt att bo i ett tvåspråkigt land. Däremot tyckte en knapp femtedel (18 %) att det inte är trevligt.

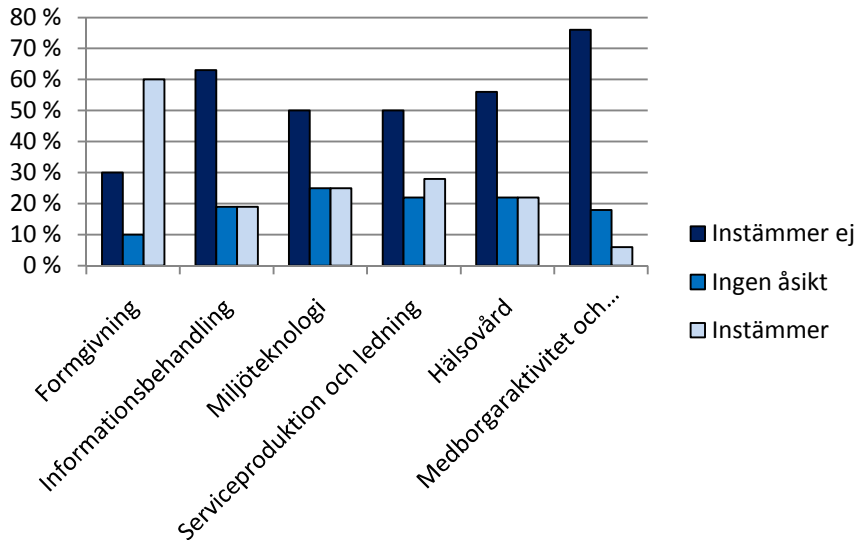
Figur 6: Informanternas svar på påståendena 15 ("Jag kan föreställa mig att bo på ett svenskspråkigt område i Finland."), 22 ("Finlandssvenskarna inställer sig arrogant till de finskspråkiga.") samt 23 ("Jag anser det trevligt att bo i ett tvåspråkigt land.")

4.2. Samband mellan svar och utbildningsprogram

I detta avsnitt granskar jag närmare informanternas svar på påståenden för att utreda vilka samband som eventuellt kan finnas mellan inställningar till svenska och utbildningsområden.

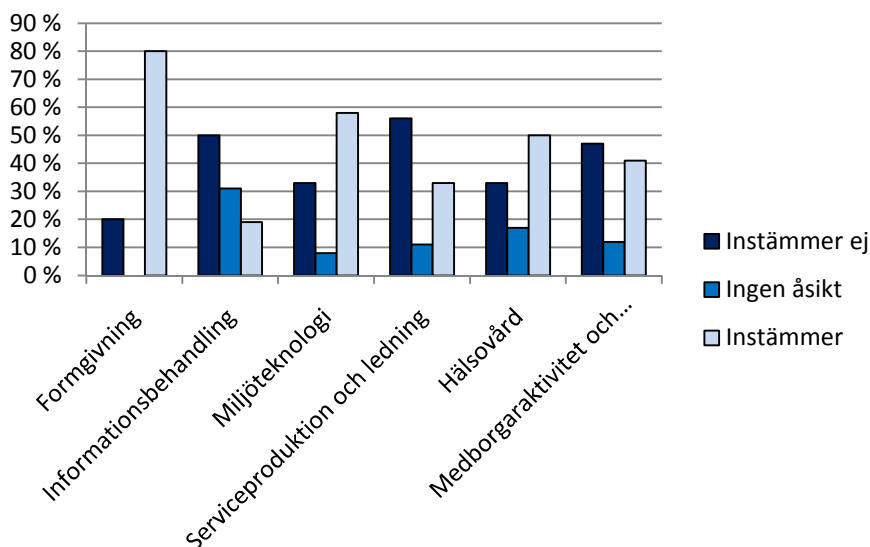
När det gällde attityder till svenska språket, var de informanter som studerade formgivning mest positiva, medan de som studerade informationsbehandling och medborgaraktivitet & ungdomsarbete var mest negativa. Dessa skillnader framgår tydligast från informanternas svar på påståendet *Jag skulle studera svenska även om det inte hörde till min examen* (se Figur 7). Så många som 60 % av formgivarna skulle studera svenska, medan majoriteten av informanterna inom alla andra utbildningsprogram inte skulle göra det. Studerandena inom medborgaraktivitet & ungdomsarbete var särskilt motvilliga, med 76 % som inte skulle studera svenska.

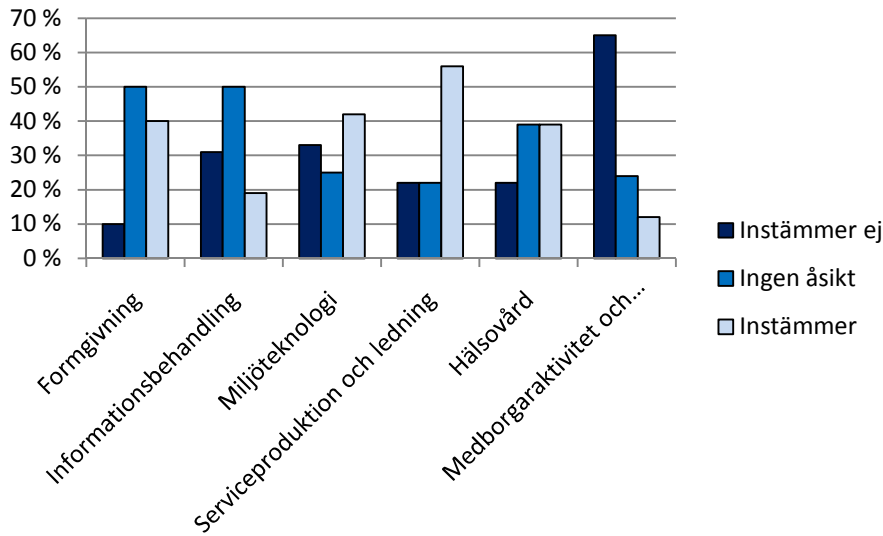
Figur 7: Informanternas svar på påståendet 17. *Jag skulle studera svenska även om den inte hörde till min examen enligt utbildningsprogram.*

Svaren på påståendet *Att studera svenska är intressant* visade också en intressant variation (se Figur 8). På motsvarande sätt som i svaren ovan ansåg en klar majoritet av formgivarna (80 %) det vara intressant att studera svenska. Studerandena inom miljöteknologi och hälsovård var också positiva, medan majoriteten av studerandena inom informationsbehandling och serviceproduktion & ledning inte fann det intressant att studera svenska.

Figur 8: Informanternas svar på påståendet 19. *Att studera svenska är intressant enligt utbildningsprogram.*

Åsikterna om behovet av svenskan i arbetslivet var delade. Majoriteten av studerandena inom medborgaraktivitet & ungdomsarbete (65 %) ansåg att de inte kommer att behöva svenska, medan hälften av studerandena inom både formgivning och informationsbehandling inte hade någon åsikt om saken. Inom serviceproduktion & ledning ansåg 56 % att de kommer att behöva svenska och de motsvarande andelarna inom miljöteknologi och hälsovård var 42 % respektive 39 %. Figur 9 illustrerar noggrannare informanternas åsikter om svenskan i arbetslivet.

Figur 9: Informanternas svar på påståendet 13. **Jag tror att jag kommer att behöva svenska i mitt jobb enligt utbildningsprogram.**

Ryska ansågs vara nyttigare än svenska inom formgivning och serviceproduktion & ledning. Studerande inom andra utbildningsprogram ansåg svenska vara nyttigare och inom både miljöteknologi och medborgaraktivitet & ungdomsarbete var över hälften (knappt 60 %) av denna åsikt. Svaren på påståendet *I Finland behöver man inte kunna svenska* fördelade sig ganska jämnt mellan *instämmer* och *instämmer ej* med ett undantag: 61 % av informanterna inom hälsovård ansåg att man behöver kunna svenska.

När det gällde svenskans ställning i Finland, fanns det få anmärkningsvärda skillnader i åsikterna mellan utbildningsprogram. Majoriteten inom varje utbildningsprogram antog att svenskans ställning kommer att försvagas. Det som ändå är värt att notera är att studerandena inom medborgaraktivitet & ungdomsarbete hade de mest positiva åsikterna, med hela 71 % som tyckte att svenska inte får för mycket stöd.

I attityderna till finlandssvenskar fanns det inte några betydelsefulla skillnader mellan utbildningsprogram. Däremot var studerandena inom formgivning (80 %) och miljöteknologi (58 %) mer positiva till att bo på ett svenskspråkigt område än de andra studerandena. Studerandena inom informationsbehandling och serviceproduktion & ledning var mest negativa, med 50 % som inte skulle vilja bo på ett svenskspråkigt område. I allmänhet tyckte studerandena att det är trevligt att bo i ett tvåspråkigt land, och särskilt inom formgivning (60 %) och medborgaraktivitet & ungdomsarbete (65 %) var man av denna åsikt.

4.3. Samband mellan svar och kunskaper i svenska

I detta avsnitt granskar jag om informanterna med liknande kunskapsnivå i svenska har attityder som liknar varandra. Som utgångspunkt använde jag informanternas svenskbetyg i gymnasiet/yrkesskolans avgångsbetyg (se figurerna 1 och 2 i avsnitt 3.3.). Som dessa figurer visar, använder man olika utvärderingsskalor i gymnasiet och i yrkesskolan. För att kunna jämföra informanternas betyg kombinerade jag dem till en skala där jag använde skriftliga motsvarigheter i stället för siffror. Skalan med betygs motsvarigheter är beskriven i Tabell 2. Skriftliga betyg motsvarar gymnasiet utvärderingsskala som den är beskriven i gymnasieförordningen (810/1998, 6 §) och jag anpassade själv yrkesskolans betyg efter den. Eftersom bara en informant hade fått en tia i svenska, kombinerade jag också betyg 9 och 10 till en.

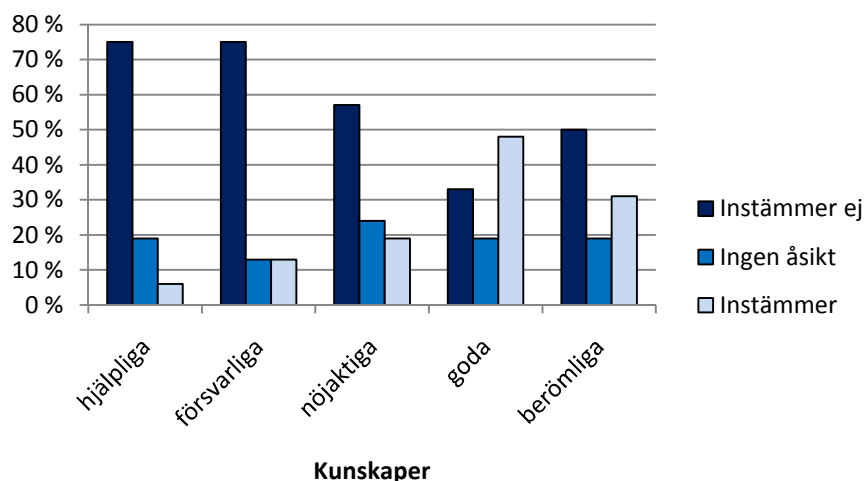
Tabell 2: Gymnasie- och yrkesskolbetygens motsvarigheter, samt antal informanter (N=90) med dessa betyg.

Betyg i yrkesskolan	Betyg i gymnasiet	Skriftligt betyg	Antal informanter
1	5	hjälpig	16
2	6	försvarlig	16
3	7	nöjaktig	21
4	8	god	21
5	9/10	berömlig/utmärkt	16

Kunskapsnivån i svenska påverkade tydligast informanternas svar på de påståenden som behandlade attityder till svenska språket. En klar majoritet av informanterna med goda (67 %) och berömliga (81 %) kunskaper ansåg svenska vara ett lätt språk, men så gjorde också 50 % av informanterna med hjälpliga kunskaper. Samma tendens var synlig också i viljan att lära sig tala svenska på riktigt, där alla informanter med goda och berömliga kunskaper ville lära sig och

andelen informanter som inte ville det ökade ju svagare kunskaperna var, så att med nöjaktiga kunskaper var andelen 10 %, med försvarliga 19 % och med hjälpliga 25 %.

Som jag nämnde i avsnitt 4.1., var intresset att studera svenska i allmänhet inte stort, vilket syntes speciellt i de svagare informanternas svar (se Figur 10). Sjuttiofem procent av informanterna med hjälpliga och försvarliga kunskaper, och 57 % av informanterna med nöjaktiga kunskaper skulle inte studera svenska om det var frivilligt, och litet förvånansvärt var även hälften av informanterna med berömliga kunskaper av denna åsikt. Endast bland dem som hade goda kunskaper i svenska fanns det en majoritet som var villig att studera svenska. På motsvarande sätt ansåg majoriteten av informanterna med hjälpliga (88 %) och försvarliga (56 %) kunskaper att det inte är intressant att studera svenska, medan majoriteten på andra kunskapsnivåer var av motsatta åsikt. Återigen var informanterna med goda kunskaper mest positiva, där 76 % som tyckte att svenskstudier är intressanta.

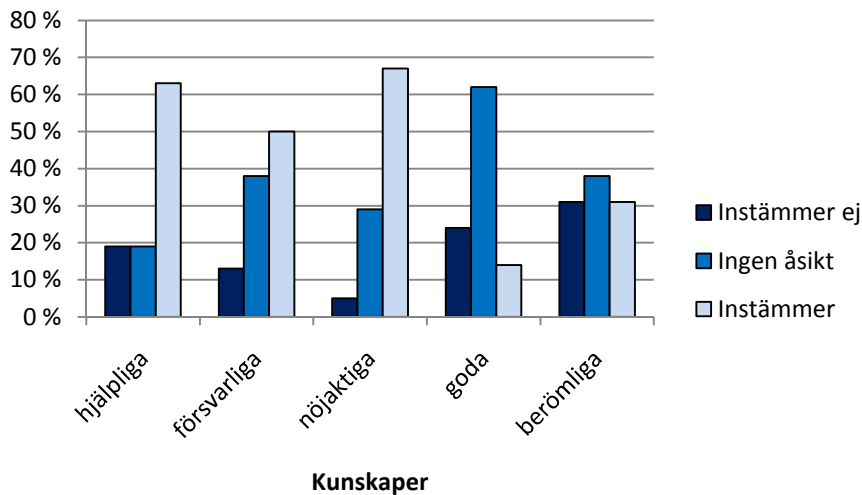

Figur 10: Informanternas svar på påståendet 17. Jag skulle studera svenska även om den inte hörde till min examen enligt kunskapsnivåer.

När det gällde åsikterna om svenskstudiernas nytta och behovet av svenska i arbetslivet, fanns det inte några betydelsefulla skillnader mellan olika kunskapsnivåer. Däremot tyckte informanterna med goda (67 %) och berömliga (75 %) kunskaper att man behöver kunna svenska i Finland, medan informanterna med svagare kunskaper var sannolikare av motsatta åsikt.

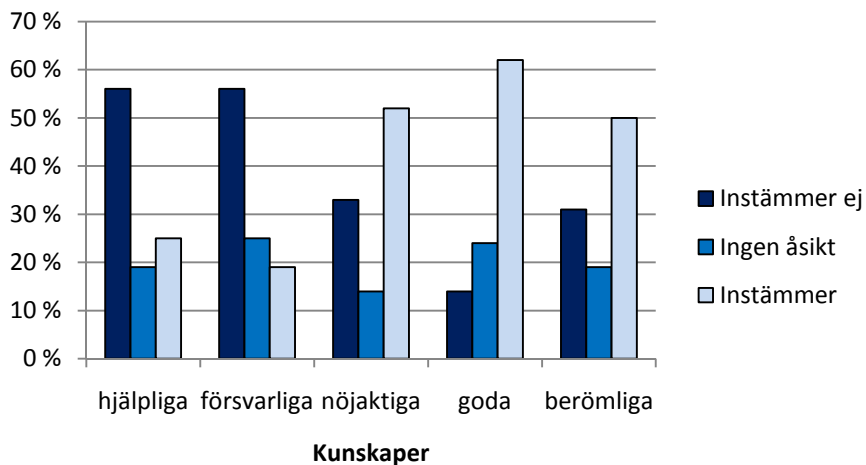
Som framgår av Figur 11, ansåg majoriteten av informanterna med hjälpliga till nöjaktiga kunskaper att svenskans ställning kommer att bli svagare, medan informanterna med goda och

berömliga kunskaper var mestadels osäkra om sina åsikter. I sin tur fördelade åsikterna om stödet som svenskan får sig ganska jämnt med ett undantag: 67 % av informanterna med goda kunskaper ansåg att svenska inte får för mycket stöd.

Figur 11: Informanternas svar på påståendet 18. Jag antar att svenskans ställning blir svagare i framtiden enligt kunskapsnivå.

Attityderna till finlandssvenskar och till att bo på ett svenskspråkigt område/i ett tvåspråkigt land följde samma mönster som i påståendena ovan. Informanterna med svagare kunskaper ansåg i något högre grad att finlandssvenskarna inställer sig arrogant till de finskspråkiga, medan informanterna med goda kunskaper mestadels inte var av denna åsikt. Informanterna med goda (81 %) och berömliga (63 %) kunskaper ansåg också att det är trevligt att bo i ett tvåspråkigt land. På andra kunskapsnivåer var motsvarande andelen högst 31 %. Som Figur 12 visar, syntes det en motsvarande variation också i svaren på påståendet *Jag kan föreställa mig att bo på ett svenskspråkigt område i Finland*.

Figur 12: Informanternas svar på påståendet 15. Jag kan föreställa mig att bo på ett svenskspråkigt område i Finland enligt kunskapsnivå.

5. DISKUSSION

5.1. Resultatdiskussion

Enligt resultaten i min studie är informanternas åsikter om svenska motsägelsefulla. Drygt hälften av informanterna skulle inte studera svenska om de fick vilja, men samtidigt skulle fyra av fem informanter vilja lära sig tala svenska på riktigt. Endast en dryg tredjedel av informanterna ansåg att de kommer att behöva svenska i arbetslivet, vilket kan tolkas som en förklaring till det låga intresset att studera svenska vid yrkeshögskolan. Det fanns en ganska stor variation i åsikterna så att för alla positiva svar fanns det ofta nästan lika många negativa svar. När det gällde svenskans ställning och finlandssvenskhet var en stor del av informanterna tveksamma i sina åsikter.

Det fanns vissa skillnader i attityder mellan informanterna i olika utbildningsprogram. I allmänhet var informanterna inom formgivning mest positiva och detta syntes tydligast i de påståenden som behandlade svenska språket och viljan att bo på ett svenskspråkigt område/i ett tvåspråkigt land. Informanterna som studerade miljöteknologi hade också mestadels positiva attityder. Däremot var informanterna inom informationsbehandling oftast de mest negativa. Informanterna inom serviceproduktion & ledning samt informanterna inom hälsovård hade mycket likadana och ganska neutrala åsikter, även om inom serviceproduktion & ledning var man kanske litet mer negativ. Medborgaraktivitet & ungdomsarbete var en intressant grupp informanter, för även om de var

motvilliga att studera svenska hade de samtidigt mycket positiva åsikter om svenskans ställning i Finland.

Dessa skillnader mellan utbildningsprogram visar att hur mycket informanterna anser sig behöva svenska i arbetet inte har någon stor påverkan på deras attityder. Enligt informanternas åsikter är behovet av svenska störst inom serviceproduktion & ledning och minst inom medborgaraktivitet & ungdomsarbete, men dessa informanter var inte de mest positiva eller negativa utan befann sig någonstans däremellan.

I allmänhet stämde hypotesen att ju bättre kunskaper man har, desto mer positiv inställning har man till svenska, men mina resultat visade också att en viss kunskapsnivå inte nödvändigtvis förutsätter en viss inställning. Sambandet mellan attityder och kunskapsnivå var starkast i påståendena som behandlade själva språket och svagast i påståendena som behandlade svenskans nytta. Litet överraskande svarade de informanter som hade goda kunskaper i svenska mer positivt än informanterna med berömliga kunskaper till nästan alla påståenden, och några av de berömliga informanterna var rent av negativa. På motsvarande sätt var informanterna med försvarliga kunskaper ibland mer negativa än informanterna med hjälpliga kunskaper.

Möjligen kan informanterna med berömliga kunskapers negativa inställning delvis förklaras med faktumet att yrkesskol- och gymnasiebetyg inte riktigt motsvarar varandra. Jag tror att ett betyg som anger berömliga kunskaper indikerar en annan kunskapsnivå i yrkesskolan och i gymnasiet. Dessa informanter med negativa attityder hade nämligen nästan uteslutande gått i yrkesskola. Det verkar som om svenskbetyget i avgångsbetyg inte alltid motsvarar kunskapsnivån i verklighet. Om alla informanters svenskkunskaper hade testats med samma test, skulle mina resultat om sambandet mellan attityder och kunskapsnivå kanske ha sett annorlunda ut.

Om man jämför resultaten i denna undersökning med studierna genomförda vid universitet (se avsnitt 2.3.), kan man dra slutsatsen att studerande vid yrkeshögskolor i allmänhet har en mer negativ inställning till svenska språket än studerande vid universitet. Till exempel, i alla tre studier (Palviainen och Jauhojärvi-Koskelo 2010, Jauhojärvi 2002, Oksanen och Saarela-Korhonen 2001) var universitetsstuderande som gärna studerade svenska i majoriteten, medan vid yrkeshögskolan var andelen studerande som fann svenska intressant endast drygt 40 %. Yrkeshögskolestuderande ser inte heller nyttan med svenskan i lika hög grad som studerande vid universitet. I min studie trodde bara en tredjedel att de kommer att behöva svenska i arbetet, medan 70 % av studerandena i

Palviainen och Jauhojärvi-Koskelos (2010) studie tyckte att kursen i svenska är nyttig för arbetslivet. Ändå har studerande vid både yrkeshögskolor och universitet ett ungefär lika lågt intresse för att gå den obligatoriska kursen i svenska.

5.2. Kritisk diskussion om undersökningen

Att använda en enkät som undersökningsmetod fungerade bra för mina ändamål, för jag fick svar till mina forskningsfrågor. Eftersom undersökningen var kvantitativ med så många som 91 informanter, var enkäten också den lättaste metoden att samla in information. Även om jag fick mycket information om yrkeshögskolestuderandenas åsikter, skulle det också ha varit intressant att studera deras attityder, och faktorer som påverkar dem, djupare, kanske genom att intervjua några av mina informanter.

Om jag gjorde undersökningen igen, skulle jag kanske använda en modifierad version av Likertskalan, där svarsalternativet *ingen åsikt* inte finns. Informanterna valde detta alternativ ganska ofta och det vore intressant att se hur de skulle svara om de var tvungna att ta ställning.

Jag var nöjd med att jag fick ett så stort antal informanter med i undersökningen. Informanterna representerade sex olika utbildningsprogram inom lika många olika utbildningsområden, vilket var precis en sådan variation som jag letade efter. I en ideal situation skulle jag ha haft lika många informanter från varje utbildningsprogram, men grupperna var olika stora. I alla fall tror jag att de informanter som jag hade med i undersökningen representerade hela utbildningsprogrammet tillräckligt väl.

Resultaten i denna studie kan inte helt generaliseras, eftersom urvalet bestod endast av informanter som gick på kursen i yrkessvenska under hösten 2009 vid bara en av Finlands yrkeshögskolor. Ändå tror jag att resultaten visar några allmänna tendenser om hur yrkeshögskolestuderande förhåller sig till svenska och dess ställning i Finland.

6. AVSLUTNING

Syftet med denna undersökning var att utreda hurdan inställning yrkeshögskolestuderande har till svenska språket och dess ställning i Finland. Vidare ville jag studera om det finns attitydskillnader mellan utbildningsprogram och hur kunskapsnivån återspeglas i studerandenas attityder. Studien var en enkätundersökning i vilket deltog 91 studerande inom sex olika utbildningsprogram vid S:t Michels yrkeshögskola.

Resultaten visade att yrkeshögskolestuderandenas åsikter om svenska var mycket varierande. Det fanns skillnader mellan olika utbildningsprogram, så att man inom formgivning var mest positiv och mest negativ var man inom informationsbehandling. Informanterna med bra kunskaper i svenska var oftast mer positiva än informanterna med sämre kunskaper, men det fanns också några avvikelser från detta.

Denna studie täckte bara en liten del av saker som man skulle kunna undersöka gällande svenska och yrkeshögskolor. Med denna studies material skulle man också ha kunnat undersöka hur bakgrundsvariabler som ålder, kön och svenskans användningsgrad syns i informanternas attityder, men eftersom denna var bara en kandidatavhandling, beslöt jag mig att inte koncentrera mig på dem i denna studie. Detta ämne skulle man kunna studera vidare genom att göra en bredare kartläggning, i vilket studerande från flera yrkeshögskolor skulle delta. Dessutom vore det intressant att göra samma undersökning igen i ett par år, när informanterna är i arbetslivet, för att utreda om informanternas åsikter om svenskans nyttighet har blivit annorlunda.

LITTERATUR

- ARENEn kielenopetuksen käytäntösuositukset 2006. Tillgänglig:
<http://extra.seamk.fi/arenektr/kaytantosuositukset/index.html> [19.3.2010]
- Elsinen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi. *Hämeen ammattikorkeakoulun julkaisuja* 4/2006.
- Gymnasieförordning (810/1998)
- Jaatinen, P. & Juuso, M. 2008. *Ammattikorkeakouluopiskelijan kielitaito – kuilu kasvaa, kuka rakentaisi sillan?* Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sarja B, raportit 5/2008.
- Jauhojärvi, C. 2002. *Universitetsstuderandenas motivation för och attityder till svenska på obligatoriska akademiska grundkurser i svenska*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, Jyväskylä universitet, Jyväskylä.
- Juurakko-Paavola, T. 2008. Ammattikorkeakoulujen ruotsin opinnoista ja niiden kehittämisenäkymistä. *KeVer-verkkolehti vol 7, No 2*. Tillgänglig:
<http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/issue/view/7/showToc>
- Kantelinen, R. & Airola, A. 2008. ”*Ne antavat yleisempää taustatukea kielenopetukseen.*” *Kokemuksia ammattikorkeakoulujen kielenopetuksen käytäntösuosituksista*. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan selosteita N:o 3. Tillgänglig:
http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-219-085-7/
- Mikkelin ammattikorkeakoulun opinto-opas 09/10. Tillgänglig:
http://opas.mikkeli.amk.fi/opinto-opas_09. [1.4.2010]
- Oksanen, M. & Saarela-Korhonen, A. 2001. *Universitetsstuderandenas inställning till Finlands tvåspråkighet och ”tvångssvenska”*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, Jyväskylä universitet, Jyväskylä
- Palviainen, Å. & Jauhojärvi-Koskelo, C. 2010. Mitt i brytpunkten: Finska universitetsstudenters åsikter om svenska. I L. Collin & S. Haapamäki (red.) *Svenskan i Finland 11. Föredrag vid elfte sammankomsten för beskrivningen av svenskan i Finland*.
- Statsrådets förordning om yrkeshögskolor (352/2003)

BILAGA: ENKÄT

Pauliina Jämsén
 pauliina.jamsen@jyu.fi
 Jyväskylän yliopisto
 Kielten laitos

Olen ruotsin kielen opiskelija Jyväskylän yliopistosta. Kandidaatintutkielmassani tutkin ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumista ruotsin kieleen Suomessa. Kysely koostuu taustatietokysymyksistä ja väittämistä. Kysely suoritetaan täysin nimettömänä ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kiitos osallistumisestasi!

PERUSTIEDOT

1. Syntymävuosi: _____ 2. Sukupuoli: nainen mies

3. Koulutusohjelma: _____

4. Pohjakoulutus

- ylioppilastutkinto
 ammatillisen kouluasteen tutkinto
 muu, mikä? _____

Jos et ole käynyt lukiota, siirry kohtaan 8.

5. Mikä oli ruotsin arvosanasi lukion päästötodistuksessa?

- 4 5 6 7 8 9 10

6. a) Oletko kirjoittanut ruotsin ylioppilaskirjoituksissa?

- kyllä en

b) Oliko ruotsin kirjoittaminen tuolloin vapaaehtoista?

- kyllä ei

7. Mikä oli ruotsin arvosanasi ylioppilastodistuksessa? *Siirry kohtaan 9.*

- I A B C M E L

8. Mikä oli ruotsin arvosanasi ammatillisen oppilaitoksen päästötodistuksessa?

- 1 2 3 4 5

9. Oletko käynyt ruotsin kielen valmentavan kurssin?

- kyllä en

10. Tiesitkö ruotsin kielen kuuluvan AMK-opintoihin ennen opintojen aloittamista?

- kyllä en

11. Seuraatko ruotsinkielistä mediaa?

- kyllä, mitä ja kuinka usein? _____
 _____
 _____
- en

12. Käytätkö ruotsia oppituntien ulkopuolella?

- kyllä, missä tilanteissa? _____
 _____
 _____
- en

VÄITTÄMÄT

Kohdissa 13 - 24 ympyröi sen vaihtoehdon numero, joka parhaiten vastaa käsitystäsi.

- 1 = Täysin eri mieltä
 2 = Jokseenkin eri mieltä
 3 = Vaikea sanoa
 4 = Jokseenkin samaa mieltä
 5 = Täysin samaa mieltä

13. Uskon tarvitsevani ruotsia työssäni.	1	2	3	4	5
14. Ruotsi on mielestäni vaikea kieli.	1	2	3	4	5
15. Voisin kuvitella asuvani ruotsinkielisellä alueella Suomessa.	1	2	3	4	5
16. AMK:ssa olisi hyödyllisempää opiskella esim. venäjää kuin ruotsia	1	2	3	4	5
17. Opiskelisin ruotsia, vaikka se ei kuuluisi tutkintooni.	1	2	3	4	5
18. Arvelen ruotsin kielen aseman heikkenevän tulevaisuudessa.	1	2	3	4	5
19. Ruotsin opiskelu on mielenkiintoista.	1	2	3	4	5
20. Ruotsin kielen asemaa Suomessa tuetaan liikaa. (esim. lait, palvelut)	1	2	3	4	5
21. Haluaisin oppia puhumaan ruotsia kunnolla.	1	2	3	4	5
22. Suomenruotsalaiset suhtautuvat ylimielisesti suomenkielisiin.	1	2	3	4	5
23. Mielestäni kaksikielisessä maassa asuminen on mukavaa.	1	2	3	4	5
24. Suomessa ei tarvitse osata ruotsia.	1	2	3	4	5